

Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yöntemini Kullanma Yeterliklerinin İncelenmesi¹

Qualifications of Primary Teachers to Apply The Drama Method

Figen Yıldırım², Hatice Acarlıoğlu³

Öz

Drama, insanların birbirleriyle kurduğu bütün doğrudan ilişkiler, etki tepki alışverişleri, aralarında bulunan asgari düzeyde bir etkileşim bile dramatik veya dramatik olan durumlardır. Drama yeterliği ise öğretmenlerin drama yöntemini etkili ve doğru şekilde uygulayabilme becerisi olarak tanımlanabilir. Öğrencileri aktif kılmak, eğlenerek öğrenmelerini sağlamak, öğrendikleri konuların kalıcılığını sağlamak için çağdaş eğitim sistemiyle örtüşen drama yöntemi sınıf öğretmenleri tarafından muhakkak kullanılması gereken bir yöntemdir. Bu araştırmanın amacı Kilis ilinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin eğitimde drama kullanımına ilişkin yeterlik düzeylerini belirlemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Kilis ilinde görev yapmakta olan 385 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Tanrıseven (2013) tarafından geliştirilen "Eğitimde Drama Kullanımına İlişkin Yeterlik Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Veri analizinde SPSS 23.0 programı kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin drama kullanımına ilişkin genel yeterlik algılarının ve ölçeğin alt boyutları olan dramanın planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesine yönelik yeterlik algılarının ortalamasının üstünde bir değere sahip olduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin drama kullanımına ilişkin genel ve planlama yeterliklerinin hizmet yılı, dramayı uygulama yeterliklerinin mezun oldukları bölüm açısından anlamlı bir fark gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Drama, Sınıf Öğretmeni, Yeterlik algısı, Öğretim Yöntemi

Abstract

The drama, all the direct relationships that people formed with each other are the action response shopping, even a minimum interaction between them are dramatic or dramatic. Drama competence can be defined as the ability to apply the drama method effectively and accurately. To make the students active, enjoying their learning, the contemporary training system overlapping with the contemporary education system to ensure the permanence of the subjects they learn, is a method that should be used by primary teachers. The aim of this research is to determine the proficiency levels of primary teachers working in Kilis regarding the use of drama in education. Scanning model was used in the research. The study group of the research consists of 385 classroom teachers working in Kilis. As a data collection tool in the research; The "Scale of Perception of Efficacy in the Use of Drama in Education" developed by Tanrıseven (2013) was used. SPSS 23.0 program was used in data analysis. It has been observed that the general efficacy perceptions of the primary teachers regarding the use of drama and the efficacy perceptions of the planning, implementation and evaluation of drama, which are the sub-dimensions of the scale, have a value above the average. It was concluded that the general and planning competencies of the classroom teachers regarding the use of drama showed a significant difference in terms of years of service and the competencies of applying drama in terms of the department they graduated from.

Keywords: Drama, Primary Teacher Proficiency perception, Teaching Method

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Submitted: 21 / 10 / 2021

Accepted: 14 / 04 / 2022

¹ Bu makale "Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimde Drama Kullanımına İlişkin Yeterlilikleri ve Dramaya İlişkin Görüşleri (Kilis İli Örneği)" başlıklı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye figenyildirim@kilis.edu.tr, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0003-3880-3979>

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye, htc97011@gmail.com, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-1421-9674>

Giriş

Eğitim sisteminde artık bilgiyi ezberleyen bireylerden çok bilgiyi kendi yapılandıran ve öğrendiği bilgiyi pratiğe dökabilen bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Bu amaçlara uygun olarak da eğitim sistemi içerisinde yapılandırmacı bakış açısı giderek önem kazanmıştır. Yapılandırmacı bakış açısıyla birlikte kendini ifade edebilen, yapıcı, farklı bakış açılarına sahip, yaratıcı, problemlerini kendi başına çözebilen, yenilikleri takip eden, sürekli kendini geliştiren, analiz ve sentez yapabilen bireyler yetiştirilmektedir. Öğretim durumlarında bu özelliklere sahip bireyler yetiştirmek amaçlanırken birden çok öğretim yöntemi ve tekniği kullanılmaktadır. Bu yöntemlerin en başında drama yer almaktadır.

Eğitimde drama yönteminin, öğretim programında yer alan becerileri öğrencilerin kazanmasında öğretmenlere en büyük desteği sağlayan yöntemlerden biri olduğu düşünülmektedir. Drama ile öğrenciler öğretilmek istenen bilgilere kendi yaşantıları ile ulaşacak böylece bilgiler daha kalıcı hale gelecektir. Drama yöntemi bilgilerin kalıcılığını sağlamanın yanında öğretilmek istenen bilgileri de oyunlaştırarak öğrenme fırsatı sunduğu için çocukların ilgisini çekmektedir. Drama ile çocuklar derse daha istekli katılmakta, ders içinde sürekli olarak aktif olmaktadır.

Drama genellikle kurgusal bir esere dayanan ve oyuncular tarafından canlandırılan bir anlatı türü olarak tanımlanır. Bir sözcüğü, bir kavramı, bir davranışı, bir tümceyi, bir fikri ya da yaşantıyı veya bir olayı, tiyatro tekniklerinden yararlanarak oyun ya da oyunlar geliştirerek öykülemektir. Sözcük Eski Yunanca eylemek, icra etmek fiilinden türetilmiştir (Etimoloji,2022). Drama kavramı farklı şekillerde de tanımlanmaktadır. Tiyatro bilimi içerisinde yer alan drama kavramı “özetlenmiş, soyutlanmış eylem durumları” olarak tanımlanır. Türkçede yer alan “dram” terimi, Fransızca dilindeki “drame” teriminden dilimize yerleşmiştir. Fransızca dilinde “drame” terimi burjuva tiyatrosu anlamına gelse de Türkçede ve en çok da halk dilinde acıklı oyun anlamını taşımaktadır. Drama, İnsanların birbirleriyle kurduğu bütün doğrudan ilişkiler, etki tepki alışverişleri, aralarında bulunan asgari düzeyde bir etkileşim bile dramatik veya dramatik olan durumlardır (San, 1990:573).Drama tek başına veya birden fazla bireyin birbiriyle, doğayla ya da farklı nesnelere etkileşim içinde oldukları içsel ve dışsal hareketlerle ortaya çıkar (Adıgüzel, 2006:19).Drama eylem ve devinimi içeren etkinlikleri kapsamaktadır (Erdoğan,2017:2)

Dramanın farklı çeşitleri bulunmaktadır. Bunlar eğitici drama, yaratıcı drama, psikodrama ve sosyodramadır. Eğitici drama Önder (2016:6)'e göre yeterli kadar esnek bir yapıda olmasıyla birlikte, kuralları başkası tarafından baştan oluşturulmuş, bir lider tarafından yönlendirilen grubun olduğu ya da liderin başlattığı ve grubunda devam ettirebildiği faaliyetlerdir. Eğitici drama, baştan belirlenmiş açık ve net hedefleri olan, öğretmenlerin öğrencileri ile birlikte, en çok büyük motor faaliyetleri yaptıkları, belirlenen karakterlerin rollerini canlandırarak, kendilerini en doğal biçimde ifade edebildikleri, tartışabildikleri grup etkinlikleridir (Önder, 2016:7).Eğitici drama da önceden belirlenmiş hedefler vardır. Bu hedefler; dramada yer alan bireyleri cesaretlendirmesi ve öz güven duygusunun gelişmesine destek olması, bireyin iletişim becerilerini geliştirerek dil gelişimine katkıda bulunması, zihinsel, fiziksel ve sosyal gelişimlerini desteklemesi, empati duygusunu geliştirmesi, birlikte çalışmayı, yardımlaşmayı, bireyin özgür bir biçimde kendini ifade edebilmesine olanak sağlaması, öğrenme faaliyetlerinde kalıcılığı sağlayarak bilgilerin uzun süre saklanmasına yardımcı olması, eğitim öğretim faaliyetlerinde aktifleşmeyi sağlaması şeklinde sıralanmaktadır (Karadağ 2007:920).Yaratıcı drama ise drama kavramının Türkiye'deki öncülerinden olan İnci San'a (1990:574) göre, herhangi bir oyun etkinliğinde veya hayat içerisindeki yaşanan bir anda gerçekleşen dramatik anların bu alanda uzman kişilerce, grup içinde gerçekleşen faaliyetler sırasında yaratılmasıdır şeklinde tanımlanmaktadır. Yaratıcı dramada yazılmış bir metin olmamakla birlikte sahnede sergilenmesi gerekmez çünkü doğaldır. Merkezinde olayın kendisi vardır ve lider katılımcıları yönlendirerek yaşamış oldukları ya da hayal ettikleri durumları canlandırmalarını ister. Lider katılımcıları destekler, yönlendirir, hislerini ve fikirlerinin dramaya aktarabilmeleri için onlara yardım eder. (Çalışkan & Karadağ, 2014:48).Psikodrama ise iki kelimedenden oluşmaktadır; “psyche” ve “drama”. Bireylerin kendi iç dünyalarında yaşanan durumların eyleme dönüşmesidir. Aynı zamanda dramatik olay örgüsünden yararlanılarak gerçekleştirilen ruhsal bir tedavi yöntemidir (Dökmen, 1995:126-127).Psikodrama yetişkinlere yönelik bir psikolojik tedavi yöntemi olarak görülse de çocuk ve gençlere de uygulanmaktadır. (Önder, 2016:4).Daha çok psikolojik danışma ve rehberlik alanında kullanılan sosyodrama ile sosyal alanlardaki sorunlara yönelik yapılan canlandırma çalışmaları olarak tanımlanabilir (Çalışkan & Karadağ, 2014:50).

Drama birbirini tamamlayan birçok öğeden oluşmaktadır. Dramanın doğru bir düzende ilerleyebilmesi için bu öğeler arasındaki ilişki oldukça önemlidir. Dramanın bileşenleri olarak da isimlendirilen bu öğeler drama lideri (eğitmeni/öğretmeni), grup (katılımcılar), mekân (çalışma ortamı) ve konu (düşünce)dur (Kara, 2010:22). Dramanın nasıl bir süreç içerisinde ilerleyeceğinin planını yapan, üzerinde düzeltmeler yapan, dramayı yönlendiren ve yöneten kişi drama lideridir.(Adıgüzel, 2006:23).Dramanın diğer öğesi gruptur. Grup, belirli ortak özellikleri ve benzeyen yönleri bulunan, hedeflenen amaca yönelik birlikte hareket eden, aynı fikirleri dile getiren, birbirlerini bilen, iletişim ve etkileşim kuran birden çok bireyin oluşturduğu topluluktur (Adıgüzel, 2013:109). Dramanın diğer öğesi mekân (çalışma ortamı) dir. Drama çalışmaları kapalı veya açık alanlarda yapılabilir. Dramada mekân olarak sadece sınıf kullanılmamalıdır. Sınıfın yanında müzeler, milli parklar, okul bahçesi drama etkinlikleri için kullanılabilir alanlar arasında yer almaktadır (Aladağ, 2009:477). Dramanın diğer öğesi konu (düşünce) dur. Konu seçiminde dikkate alınması gereken nokta grubun

özellikleridir. Grubun özellikleri olarak yaş düzeyine, bilgi düzeyine, ilgisine, yapısına dikkat edilerek konu belirlenmelidir (Oğuz, 2019:12-13).

Drama yöntemini öğretmenler derslerinde kullanırken bu yöntemin aşamalarına dikkat etmeleri gerekir. Dramanın aşamaları Hazırlık/Isınma, Canlandırma ve Değerlendirme/Tartışma şeklindedir. Çalışkan & Karadağ (2014:133) bu aşamalara ek olarak rahatlama aşaması adında ayrı bir başlığa yer vermektedir. Bunun yanında Aral ve arkadaşları (2000:108) ve Çağdaş, Albayrak, Cantekinler'in(2003:103) kullandığı gibi rahatlama aşamasını ısınma ve değerlendirme aşamalarıyla birlikte kullanılmaktadır. Drama lideri drama sürecinde çalışmanın da içeriğine uygun olarak ihtiyaç gördüğü durumlarda rahatlama çalışmalarını kullanabilir. Isınma/hazırlık aşaması, drama çalışmalarında yer alan grup üyelerinin ilk etapta daha iyi odaklanması sağlar. Isınma aşamasında daha çok fiziksel çalışmalar yani vücudumuzu harekete geçiren etkinlikler yer almaktadır. Bu aktiviteler bireyin eğlenmesine olanak tanır. (Adıgüzel, 2013:136-137). Isınma aşamasında oyunlar da kullanılabilir. Oyunlar sayesinde eğlenen öğrenciler, hızla birbiriyle kaynaşır sonraki etkinliğe hazır hale gelmektedir (Kara, 2010:49).Isınma aşamasında yer verilen çalışmalar bireylerin bütünleşmesini sağlamaktadır. Grup üyeleri birbirlerini tanıma ve iletişim kurma fırsatında bulunurlar (Aral ve diğerleri, 2000:108).Dramanın ikinci aşaması canlandırmadır. Canlandırma aşaması, öğrencilerin canlandırmaları için belirlenmiş olan rolleri, belirli kurallar çerçevesinden kendilerinden de bir şeyler ekleyerek, farklı gösterim yöntemleriyle sergiledikleri bölümdür (Çalışkan & Karadağ, 2014:135). Bu aşama bir düşüncenin belirlendiği ve o düşüncenin zaman içerisinde şekillenip grup üyelerine sergilendiği bütün oluşum aşamalarını içinde barındırır. Aynı zamanda bu aşama liderin belirlemiş olduğu düşüncenin canlandırılması için gerekli olan hazırlıkları da içerir. Bu aşama lider tarafından belirlenen düşüncenin sergilendiği, belirli bir başlangıç noktası olan, doğaçlama, rol oynama ve çeşitli tekniklerin kullanıldığı bir aşamadır (Adıgüzel, 2013:139). Konu veya temalar belirlendikten sonra canlandırmaları gerçekleştirmek üzere rol oynayacak öğrenciler seçilir. Öğrenci seçimi yapılırken sınıftaki bütün öğrencilerin rol almasına dikkat edilmelidir ancak sınıf mevcudunun kalabalık olması durumunda da rol almaya gönüllü öğrencilere öncelik tanınmasına özen gösterilmelidir. Rol oynayan öğrenciler seçildikten sonra kendilerine verilen rolü nasıl canlandıracıklarını düşünmeleri için bir müddet süre verilir ve daha sonra canlandırma basamağına geçiş yapılır (Çalışkan & Karadağ, 2014:135). Rol alan ve canlandıran öğrencilerin yaratıcılıkları mümkün olan en yüksek seviyede kullanması beklenir. Bu basamakta "rol oynama" durumuna geçiş yapılır (Karakaya, 2007:122). Canlandırma basamağında ilk olarak grup üyelerinin bireysel özellikleri de atlanmadan bir düşünce veya tema belirlenir veya belirlenen amaçlar göz önüne alınarak basamaklar planlanır. Bu noktada liderin günlük hayat içerisinde yaşamış olduğu deneyimler önem taşımaktadır çünkü liderin drama sürecinde ulaşmak istediği amaçları vardır ve bu amaçlara grup üyeleri ile birlikte ulaşmak ister (Üstündağ, 2006:477). Bununla birlikte grup üyeleri de liderin belirlemiş olduğu amaçlar çizgisinden çıkmadan içinden geldiği gibi oyununu canlandırır (Kayhan, 2004:27).Öğrencilere verilen rollerin canlandırmaları yapıldıkça öğrencilerin hayal güçleri ve kendi kurmuş oldukları dünyaları giderek genişler. Vücutların ve zihinlerinde gerçekleştirecekleri roller göz önüne alınarak öğrenciler; toplumsallaşma, bireylerin karşılıklı olarak duygu ve düşüncelerini anlayabilme, kendi fikirleri doğrultusunda kendi kararlarını almadaki gücün artması, iletişimde gelişme, fikirlerinde artış ve ders konusunun esas bilgilerinin öğrenmede yeni oluşumlar kazanırlar. Canlandırma basamağı öğrencilerin, öğrenme alanı içerisinde birden fazla deneyim elde etmesine, farklı birçok yönden gelişmesine, hayal gücünü kullanmasına ve yaratıcılığını ortaya koymasına, kalıcı bilgiler edinmesine, merak ve keşif duygusunun gelişerek araştırmalar yapmasına, eğitim ve öğretim ortamlarında etkin roller sergilemesine, öğrenmek için çabalamasına ve kendi duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilmesine olanak tanımaktadır (Karakaya, 2007:123).Dramanın son aşaması değerlendirme/tartışmadır. Hedeflenen kazanımların gerçekleşip gerçekleşmediğini, bu durumların ileride yaşanacak deneyimlere ne gibi etkilerinin olduğunu, drama süreci içerisinde gerçekleşen durumların hangi yönde algılandığına yönelik fikir ve his paylaşımlarının gerçekleştiği basamaktır. (Adıgüzel, 2013: 139-140). Değerlendirmeler yapılırken grup tartışmaları yapılabilir. Bu tartışmalar yapılırken lider bazen grup üyelerine dönüt verebilir. Fakat burada liderin dikkat etmesi gereken durum, grup üyelerine vereceği dönütler sergilenen oyun veya bireyin canlandırmış olduğu karakteri yansıtmaya kalitesi olmamalıdır yani "sonuç" odaklı değil "süreç" odaklı dönütler verilmelidir (Önder, 2016:121).

Öğretim yöntemi olarak kullanılan drama, kendi içinde teknikler barındırmaktadır. Bu teknikler sayesinde drama sürecinde canlandırmalar yapılırken yeni anlatım araçlarını kullanmaya olanak sağlarken aynı zamanda canlandırılacak olan konunun geliştirilmesine, tartışma durumlarının ortadan kaldırılmasına, sıkıntılıların çözümlenmesine de olanak sağlamış olur (Karadağ, 2012:55). En çok kullanılan drama teknikleri; rol oynama, doğaçlama, eş zamanlı doğaçlama, rol değiştirme, pantomim, rol koridoru, anlatı, öykü/olay canlandırma, bilinç koridoru, kenardan (dışarıdan) yönlendirme, geriye dönüş, düşünce izleme, rol içinde yazma, rol kartları, toplu resim, iç ses, yaşamda bir gün, mekan tanımlamak, dedikodu halkası, katılımcı liderlik, donuk imge ve sıcak sandalyedir (Erdoğan,2017:75-96).

Günümüzde drama yöntemi ne kadar önem kazanmış olsa da, drama yöntemi zorunlu ders olarak eğitim fakültelerinde 90'lı yıllar sonrasında okutulmaya başlanmıştır. Bu yıllarda "İlköğretim Okulları Seçmeli Drama Dersi Öğretim Programlarına" yer verilmiş ve YÖK'ün planlamış olduğu "Eğitim Fakültelerini Yeniden Yapılandırma Projesi" ile birlikte "Okul Öncesi Drama ve İlköğretimde Drama" dersleri eğitim fakültelerinde zorunlu hale getirilmiştir (Çalışkan & Karadağ, 2014:45; Adıgüzel, 2013:240). Bu durum göz önüne alındığında 1990'lı yıllardan önce üniversiteye başlayan öğretmen

adaylarının ve üniversiteyi bitirmiş öğretmenlerin drama yöntemi ile ilgili ne kadar bilgiye ve pratiğe sahip oldukları göz önünde bulundurulması gereken bir konudur. Öğretmenlerin derslerinde drama yöntemini doğru ve etkili bir şekilde kullanabilmeleri için bu konuda gerekli yeterliklere sahip olmaları büyük önem arz etmektedir. Öğretmen hem drama bilgisine hem de eğitim biliminin bilgilerine sahip olmalıdır. Ayrıca yetiştirilen öğretmenlerin yetkinlik ve yeterlilik alanlarına sahip olmaları gerekmektedir (Karadağ vd.,2008). Genel olarak öğretmen yeterliği öğretmenlerin öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlar olarak tanımlanmaktadır. Öğretmenlerin temel yeterliklere sahip olması, öğrencilerin başarılarını arttırmanın ve kişisel gelişimlerini sağlamalarının anahtarlarından biridir. Bu yüzden hızla değişen dünyada öğretmenlerin gelişimini teşvik etmek, yeterliklerini ve yeteneklerini arttırmak hayati öneme sahiptir(Meb,2017).Drama yeterliği de öğretmenlerin drama yöntemini etkili ve doğru şekilde uygulayabilme becerisi olarak tanımlanabilir. Okvuran (2003) 'a göre öğretmenlerin sahip olması gereken drama yeterlikleri drama teknikleri bilgisi, drama dersini planlayabilme becerisi, drama öğretim yöntemleri bilgisi, drama programı yapabilme becerisi, öğrencilerin drama performansını değerlendirme, yaratıcı düşünme, doğaçlama yapabilme, grupla çalışabilme becerisi, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirme, öğrenci gruplarının drama çalışmalarını yönlendirebilme ve dramada rol alma şeklinde sıralanmaktadır.

Drama yöntemi ile kazanımlara daha keyifli bir yolla ulaşılır. Öğrencileri aktif kılmak, eğlenerek öğrenmelerini sağlamak, öğrendikleri konuların kalıcılığını sağlamak için çağdaş eğitim sistemiyle örtüşen drama yöntemi sınıf öğretmenleri tarafından muhakkak kullanılması gereken bir yöntemdir.

Alan yazın tarandığında drama ile ilgili çalışmaların drama yeterlik ölçeği geliştirme (Karadağ vd.,2008), drama öğretmenin yeterliği (Okvuran, 2003); Türkçe öğretmenlerinin drama yeterliği (Tutuman, 2011; Maden, 2014; Peker, 2015; Güney, 2009), okul öncesi eğitiminde drama (Çetingöz, 2012; Çelik, 2017; Ilgaz, 2014; Tanrıseven 2013) gibi konularda olduğu görülmüştür. Borlat (2018), matematik dersinde yaratıcı drama, Dündar (2018) sosyal bilgiler öğretmen adayının eğitimsel drama uygulama yeterlikleri, Yılmaz (2018) zihinsel engelli öğrencilerin temel becerilerinin geliştirilmesi üzerine drama yönteminin kullanılması; Erdoğan (2016), müzik dersinde yaratıcı drama ve Yılmaz (2010), görsel sanatlar dersinde yaratıcı drama gibi konularda çalışmalar yapmışlardır. Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanabilme yeterlikleri ile ilgili yeterli sayıda çalışmaya rastlanmamıştır. Drama yönteminin sınıf öğretmenleri tarafından uygulama aşamalarının bilinerek sınıf içinde kullanılmasının kazanımlara ulaşmada etkili olacağı düşünülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik yeterliklerinin ve yeterlik düzeylerine etki eden faktörlerin tespit edilmesi önem arz etmektedir.

1. Araştırmanın Amacı ve Yöntem

Araştırmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanımına ilişkin yeterlik algılarının ne düzeyde olduğunu incelemektir. Bu amaçla şu sorulara cevap aranmıştır:

Sınıf öğretmenlerinin derslerinde drama yöntemini uygulayabilmelerine ilişkin yeterlikleri ne düzeydedir?

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin planlama, uygulama ve değerlendirme aşamasına ilişkin yeterlik algıları ne düzeydedir?

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin yeterlik algı düzeyleri cinsiyet, mezun oldukları bölüm, hizmet yılı ve okutmakta oldukları sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?

Bu bölümde araştırma modeli, evren-örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve veri analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

1.1. Araştırma Modeli

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin yeterliklerini ve dramaya ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli devam eden durumları olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan yaklaşımlardır. Araştırmanın konusu olan nesne, kişi ya da olay, içinde bulunduğu koşullar dikkate alınarak olduğu gibi açıklanır. Konu üzerinde bir değişiklik yapılmaz ve konuyu etkileyecek durumlardan kaçınılır. Öğrenilmek istenen şey bellidir. Dikkate alınması gereken nokta uygun bir gözlem yapılması ve belirlenmesidir (Karasar, 2009:77).

1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın hedef evrenini Türkiye'de görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın ulaşılabilir (çalışma) evreni ise Kilis ili merkez ve ilçelerinde görev yapan sınıf öğretmenleridir. Araştırmanın örneklemini, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Kilis ili merkezindeki 19 okulda ve köy okullarında görev yapmakta olan toplam 385 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini seçerken seçkisiz örnekleme yöntemlerinden olan "Basit Tesadüfi (Yansız) Örneklem" yöntemi kullanılmıştır. Basit tesadüfi örnekleme, evren içerisinde yer alan tüm elemanların seçilme şanslarının

birbirlerine eşit olduğu örnekleme türüdür (Karasar, 2009:113). Tablo.1’de sınıf öğretmenlerinin çeşitli değişkenlere göre yüzde ve frekans değerleri açıklanmıştır.

Tablo 1. Araştırmadaki Sınıf Öğretmenlerine İlişkin Demografik Veriler

<i>Değişkenler</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
1- Cinsiyet		
- Kadın	241	62,6
- Erkek	144	37,4
2- Hizmet Yılı		
- 1-5 yıl	180	46,8
- 6-10 yıl	57	14,8
- 11-15 yıl	47	12,2
- 16-20 yıl	35	9,1
- 21 yıl ve üstü	66	17,1
3- Mezun Olduğu Bölüm		
- Sınıf Öğretmenliği	283	73,5
- Diğer	102	26,5
4- Okutmakta Olduğu Sınıf		
- 1	76	19,7
- 2	97	25,2
- 3	113	29,4
- 4	99	25,7
Toplam	385	100

Tablo 1. incelendiğinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 241’inin (%62,6) kadın, 144’ünün (%37,4) erkek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinden 180’inin (%46,8) 1-5 yıl, 57’sinin (%14,8) 6-10 yıl, 47’sinin (%12,2) 11-15 yıl, 35’inin (%9,1) 16-20 yıl, 66’sının ise (%17,1) 21 yıl ve üstünde bu mesleğe hizmet verdikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinden 283’ünün (%73,5) sınıf öğretmenliği bölümünden mezun olduğu görülürken 102’sinin (%26,5) diğer bölümlerden mezun oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinden 76’sı (%19,7) 1. Sınıf, 97’si (%25,2) 2. Sınıf, 113’ü (%29,4) 3. Sınıf, 99’u (%25,7) 4. Sınıf okutmaktadır.

1.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak sınıf öğretmenlerinin demografik bilgilerine ulaşmak amacıyla “Demografik Bilgi Formu” ve sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin yeterlik algı düzeylerini belirlemek amacıyla Tanrıseven (2013) tarafından geliştirilen “Eğitimde Drama Kullanımına İlişkin Yeterlik Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 44 maddeden oluşmakta olup planlama, uygulama ve değerlendirme şeklinde üç alt boyutu vardır. 9 soru planlama boyutunda, 20 soru uygulama boyutunda, 15 soruda değerlendirme boyutunda bulunmaktadır. Ölçek içerisindeki 44 maddeye verilebilecek cevaplar “1=yetersiz, 2=kısmen yeterli, 3=yeterli” şeklindedir. Tanrıseven (2013) tarafından geliştirilen ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçme aracının, kapsam geçerliliğini tespit etmek için üç uzman belirlenmiş ve geri dönütler doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır. Yapı geçerliliği tespit edilirken LISREL 8.51 programı kullanılmış ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde modelin uyum indeksleri incelenmiş ve ki-kare değeri ($\chi^2 = 3498,73$; $sd=900$; $p<.00$) bulunmuştur. Araştırmanın ortalama hata karekökü (RMSEA) .091 bulunmuştur. Güvenirliğin tespit edilmesi amacıyla Cronbach’s alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach’s alfa iç tutarlılık katsayısının ölçme aracının bütünü için .91; planlama boyutu için .70; uygulama boyutu için .83 ve değerlendirme boyutu için .82 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tavşancıl’ dan (2002) aktaran Tanrıseven (2013), testin homojenliğinin göstergesi olarak iç tutarlılık katsayısının en az. 70 olması gerektiğini belirtmiştir (Tanrıseven, 2013:393-394).Bu ölçek araştırmacı tarafından 385 sınıf öğretmeni üzerinde tekrar uygulanmış ve ölçeğin bütünü için güvenilirlik katsayısı (Cronbach’s Alpha değeri) .96; planlama boyutu için .85; uygulama boyutu için .93 ve değerlendirme boyutu için ise. 93 olarak hesaplanmıştır.

1.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın veri toplama sürecinde Kilis ilinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin eğitimde drama kullanımına ilişkin yeterlilik algı düzeylerini belirlemek amacıyla “Eğitimde Drama Kullanımına İlişkin Yeterlilik Algısı Ölçeği”ni sınıf öğretmenlerine uygulayabilmek için Kilis İl Milli Eğitim Müdürlüğünden etik kurul izinleri alınmıştır. Alınan izin doğrultusunda araştırmada yer alacak öğretmenlerin okul idarecileri ile görüşülmüş ve öğretmenlerin uygun oldukları zaman dilimlerinde eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde araştırmacılar tarafından veriler toplanmıştır. Öğretmenlere ölçeğin nasıl

doldurulması gerektiği konusunda gerekli açıklamalar yapılmıştır. Bu hususta 385 sınıf öğretmeni "Eğitimde Drama Kullanımına İlişkin Yeterlilik Algısı Ölçeği"ni doldurmuştur.

1.5. Verilerin Analizi

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin yeterlik algı düzeylerini belirlenmek için Kilis ilinde görev yapmakta olan 385 sınıf öğretmeninden veri toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 23.0 programında analiz edilmiştir. Araştırmada eğitimde drama kullanımına ilişkin yeterlik algısı ölçeği ve demografik bilgiler formundan elde edilen verilerin dağılımları incelenmiştir. Veri dağılımından elde edilen bilgiler doğrultusunda araştırma problemlerine ilişkin normallik testleri yapılmış ve verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakmak için Kolmogorow Smirnow ve Shapiro-Wilk testleri kullanılmıştır. Bu testler sonucunda verilerin p(Sig.) değerlerinin 0.05'den küçük olduğu sonucuna ulaşılmış ve verilerin normal dağılım göstermediği saptanmıştır. Bu sebeple de verilerin analizinde non parametrik testlerden araştırmada iki grup olması halinde Mann-Whitney U Testi, üç ve üçten fazla grup olması halinde Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır.

2. Bulgular

2.1. Sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini uygulayabilmelerine ilişkin yeterlik düzeyleri

Sınıf öğretmenlerinin derslerinde drama yöntemini uygulayabilmelerine ilişkin yeterlikleri ne düzeydedir? sorusuna ve bu sorunun alt problemlerine yanıt verilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin derslerinde drama yöntemini uygulayabilme yeterlik düzeylerine ilişkin betimsel analiz sonuçları Tablo 2.'de açıklanmıştır.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yöntemini Uygulayabilme Yeterlik Düzeyleri

	N	Min.	Max.	\bar{X}	Ölçek Ortalaması	Std. Hata
Yeterlik Düzeyleri (Genel)	385	44	132	108,05	88	0,83

Tablo 2.'den de anlaşılacağı gibi ölçeğe 385 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin bu ölçekten alabilecekleri en düşük puan 44, en yüksek puan ise 132'dir. Ölçekten alınacak maksimum ve minimum değerlerin ortalaması 88'dir. Öğretmenlerin drama yönteminin kullanımına ilişkin yeterlik algı düzeyleri ortalamaları ise 108,05'dir. Sınıf öğretmenlerinin derslerinde drama yöntemini uygulayabilme yeterlik düzeyleri ortalamaları, ölçek ortalamasının üzerinde bir değere sahiptir. Bu durumda sınıf öğretmenlerinin drama kullanımına ilişkin yeterliklerinin ortalamasının üstünde olduğu söylenebilir. Elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin drama yöntemine ilişkin yeterliliklerinin yüksek olduğu, derslerinde drama yöntemini kullanmaya özen gösterdikleri, derslerinde kullandıkları drama yönteminde hedeflenen kazanımlara ulaşmada başarılı olabilecekleri ve öğretmenlerin eğitimde drama yöntemini kullanabilecek yeterliliklere sahip oldukları söylenebilir.

Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yönteminin Planlamasına İlişkin Yeterlik Algı Düzeyleri

Sınıf öğretmenlerinin derslerinde drama planlamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri betimsel analiz sonuçları Tablo 3.'te açıklanmıştır.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yönteminin Planlamasına İlişkin Yeterlik Algı Düzeyleri

	N	Min.	Max.	\bar{X}	Ölçek Ortalaması	Std. Hata
Yeterlik Düzeyleri (Planlama)	385	9	27	20,92	18	0,19

Tablo 3.'ten de anlaşılacağı gibi ölçeğe 385 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin ölçeğin planlama aşamasından alabilecekleri en düşük puan 9, en yüksek puan ise 27'dir. Ölçeğin planlama aşamasından alınacak maksimum ve minimum değerlerin ortalaması 18'dir. Öğretmenlerin drama yönteminin planlamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri ortalamaları ise 20,92'dir. Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin planlamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri ortalamaları, ölçeğin planlama aşaması ortalamasının üzerinde bir değere sahiptir. Bu durumda sınıf öğretmenlerinin drama planlamasına ilişkin yeterliklerinin ortalamasının üstünde olduğu, derslerinde drama yöntemini kullanmadan önce yeterli bir planlama yapabildikleri söylenebilir.

Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yönteminin Uygulamasına İlişkin Yeterlik Algı Düzeyleri

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin uygulamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri betimsel analiz sonuçları sonuçları Tablo 4.'te açıklanmıştır.

Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yönteminin Uygulamasına İlişkin Yeterlik Algı Düzeyleri

	N	Min.	Max.	\bar{X}	Ölçek Ortalaması	Std. Hata
Yeterlik Düzeyleri (Uygulama)	385	20	60	50,50	40	0,39

Tablo 4.'ten de anlaşılacağı gibi öğretmenlerin ölçeğin uygulama aşamasından alabilecekleri en düşük puan 20, en yüksek puan ise 60'dır. Ölçeğin uygulama aşamasından alınacak maksimum ve minimum değerlerin ortalaması 40'dır. Öğretmenlerin drama yönteminin uygulamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri ortalamaları ise 50,50'dir. Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin uygulamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri ortalamaları, ölçeğin uygulama aşaması ortalamasının üzerinde bir değere sahiptir. Bu durumda sınıf öğretmenlerinin drama uygulamasına ilişkin yeterliklerinin ortalamasının üstünde olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin kendilerini drama uygulamalarında yeterli görmelerinin sebebi lisans eğitimleri sırasında verilen drama derslerin de örnek uygulamaların yapılması olabilir.

Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yönteminin Değerlendirmesine İlişkin Yeterlik Algı Düzeyleri

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin değerlendirmesine ilişkin yeterlik algı düzeyleri betimsel analiz sonuçları Tablo 5.'te açıklanmıştır.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yönteminin Değerlendirmesine İlişkin Yeterlik Algı Düzeyleri

	N	Min.	Max.	\bar{X}	Ölçek Ortalaması	Std. Hata
Yeterlik Düzeyleri (Değerlendirme)	385	15	45	36,62	30	0,32

Tablo 5'e göre öğretmenlerin ölçeğin değerlendirme aşamasından alabilecekleri en düşük puan 15, en yüksek puan ise 45'dir. Ölçeğin değerlendirme aşamasından alınacak maksimum ve minimum değerlerin ortalaması 30'dur. Öğretmenlerin drama yönteminin değerlendirmesine ilişkin yeterlik algı düzeyleri ortalamaları ise 36,62'dir. Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin değerlendirmesine ilişkin yeterlik algı düzeyleri ortalamaları, ölçeğin değerlendirme aşaması ortalamasının üzerinde bir değere sahiptir. Öğretmenlerin değerlendirme aşamasını sıkça kullanıp tecrübe etmelerinden dolayı bu algılarının yüksek olduğu düşünülmektedir.

2.2. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet Mezun Oldukları Bölüm, Hizmet Yılı ve Okutmakta Oldukları Sınıf Düzeylerine Göre Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Yeterlik Algı Düzeyleri

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin yeterlik algı düzeyleri cinsiyet, mezun oldukları bölüm, hizmet yılı ve okutmakta oldukları sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiş ve bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin genel, planlama, uygulama ve değerlendirme yeterlik algı düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına dair Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 6.'da açıklanmıştır.

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Genel, Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Aşaması Yeterlik Algı Düzeylerinin Analizi Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Std. Sapma	Mann-Whitney U	p
Genel	Kadın	241	108,65	16,72	16070,50	0,22
	Erkek	144	107,03	15,77		
Planlama	Kadın	241	20,95	3,84	17150,00	0,84
	Erkek	144	20,86	3,60		
Uygulama	Kadın	241	50,88	7,84	15636,00	0,10
	Erkek	144	49,86	7,49		
Değerlendirme	Kadın	241	36,81	6,58	16219,00	0,28
	Erkek	144	36,31	6,03		
Toplam		385				

*p<0.05 düzeyinde anlamlı

Tablo 6.'dan da anlaşılacağı gibi sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin genel yeterlik algı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=.22$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin planlamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=.84$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin uygulamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=.10$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin değerlendirmesine ilişkin yeterlik algı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=.28$, $p<0.05$). Araştırmanın tek bir ilde yapılmış olması ve benzer fiziksel koşullara sahip okullarda öğretmenlik yapmaları ve üniversitede aynı eğitimi almış olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Bölüme Göre Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Genel, Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Aşaması Yeterlik Algı Düzeyleri

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin genel, planlama, uygulama ve değerlendirme yeterlik algı düzeylerinin mezun oldukları bölüme göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 7.'de açıklanmıştır.

Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Bölüme Göre Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Genel, Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Aşaması Yeterlik Algı Düzeylerinin Analizi Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Mezun Oldukları Bölüm	N	\bar{X}	Std. Sapma	Mann-Whitney U	p
Genel	Sınıf Öğretmenliği	283	107,34	16,34	12864,00	0,10
	Diğer	102	110,00	16,38		
Planlama	Sınıf Öğretmenliği	283	20,76	3,86	13201,50	0,19
	Diğer	102	21,35	3,45		
Uygulama	Sınıf Öğretmenliği	283	50,10	7,66	12376,50	0,03*
	Diğer	102	51,61	7,82		
Değerlendirme	Sınıf Öğretmenliği	283	36,47	6,42	13697,50	0,44
	Diğer	102	37,03	6,28		
Toplam		385				

* $p<0.05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 7'den de anlaşılacağı gibi sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin genel yeterlik algı düzeyleri mezun oldukları bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=.10$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin planlamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri mezun oldukları bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=.19$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin uygulamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri mezun oldukları bölüme göre incelendiğinde sınıf öğretmenliği bölümünden mezun olmayan öğretmenlerin lehine bir anlamlı bir farklılık ortaya çıkmaktadır ($p=.03$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin değerlendirmesine ilişkin yeterlik algı düzeyleri mezun oldukları bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=.44$, $p<0.05$). Öğretmenlerin birçoğunun eğitim fakültesinden mezun olmaları, drama dersini almış olmaları, drama alanına yönelik kişisel gelişimlerini desteklemelerinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet Yılına Göre Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Genel, Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Aşaması Yeterlik Algı Düzeyleri

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin genel, planlama, uygulama ve değerlendirme yeterlik algı düzeylerinin hizmet yılına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 8.'de açıklanmıştır.

Tablo 8. Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Genel, Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Aşaması Yeterlik Algı Düzeylerinin Hizmet Yılına Göre Analizi Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Hizmet Yılı	N	\bar{X}	Std. Sapma	Ki-Kare	p
Genel	1-5 yıl	180	110,55	14,78	9,28	0,05*
	6-10 yıl	57	106,71	16,27		
	11-15 yıl	47	108,61	15,18		
	16-20 yıl	35	106,94	16,35		
	21 yıl ve üstü	66	102,56	20,01		
Planlama	1-5 yıl	180	21,47	3,50	13,10	0,01*
	6-10 yıl	57	20,35	3,50		
	11-15 yıl	47	21,48	3,48		
	16-20 yıl	35	20,34	4,10		

	21 yıl ve üstü	66	19,80	4,30		
Uygulama	1-5 yıl	180	51,54	6,91	6,97	0,13
	6-10 yıl	57	50,10	7,90		
	11-15 yıl	47	50,57	7,57		
	16-20 yıl	35	50,27	7,42		
	21 yıl ve üstü	66	48,12	9,41		
Değerlendirme	1-5 yıl	180	37,53	5,67	6,85	0,14
	6-10 yıl	57	36,26	6,53		
	11-15 yıl	47	36,55	6,26		
	16-20 yıl	35	36,40	6,15		
	21 yıl ve üstü	66	34,63	7,81		
Toplam		385				

*p<0.05 düzeyinde anlamlı

Tablo 8.'den de anlaşılacağı gibi sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin genel yeterlik algı düzeyleri hizmet yılına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p=,05$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin planlamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri hizmet yılına göre yine anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p=,01$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin uygulamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri hizmet yılına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=,13$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin değerlendirmesine ilişkin yeterlik algı düzeyleri hizmet yılına göre yine anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=,14$, $p<0.05$). Bu durumda sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin genel yeterlik algı düzeyleri ile planlama yeterlik algı düzeyleri içerisinde en az bir hizmet yılının yeterlik algı düzeyi diğerlerinden anlamlı derecede farklıdır. Hangi hizmet yılının yeterlik algı düzeyinin daha anlamlı olduğunu bulmak için Mann-Whitney U Testi kullanılarak ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 9. ve Tablo 10.'da açıklanmıştır.

Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet Yılına Göre Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Genel Yeterlik Algı Düzeylerinin Analizi Mann-Whitney U Testi İkili Karşılaştırmaları

İkili Karşılaştırmalar	Mann Whitney U	Z	p
1-5 yıl / 6-10 yıl çalışanlar	4409,00	-1,59	0,11
1-5 yıl / 11-15 yıl çalışanlar	3911,00	-0,79	0,42
1-5 yıl / 16-20 yıl çalışanlar	2696,00	-1,34	0,17
1-5 yıl / 21 yıl ve üstü çalışanlar	4542,00	-2,82	0,005*
6-10 yıl / 11-15 yıl çalışanlar	1246,50	-0,60	0,54
6-10 yıl / 16-20 yıl çalışanlar	981,50	-0,12	0,89
6-10 yıl / 21 yıl ve üstü çalışanlar	1700,00	-0,91	0,35
11-15 yıl / 16-20 yıl çalışanlar	772,00	-0,47	0,63
11-15 yıl / 21 yıl ve üstü çalışanlar	1297,50	-1,47	0,14
16-20 yıl / 21 yıl ve üstü çalışanlar	1054,50	-0,71	0,47

*p<0.05 düzeyinde anlamlı

Mann-Whitney U Testi ikili karşılaştırma sonuçlarına göre 1-5 yıl çalışan öğretmenler ile 21 yıl ve üstünde çalışan öğretmenlerin drama yönteminin kullanımına ilişkin genel yeterlik algı düzeyleri arasında 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=,005$, $p<0.05$). Bunun dışındaki ikili karşılaştırmalar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 10. Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Planlama Yeterlik Algı Düzeylerinin Hizmet Yılına Göre Analizi Mann-Whitney U Testi İkili Karşılaştırmaları

İkili Karşılaştırmalar	Mann Whitney U	Z	p
1-5 yıl / 6-10 yıl çalışanlar	4006,00	-2,50	0,01*
1-5 yıl / 11-15 yıl çalışanlar	4141,50	-0,22	0,82
1-5 yıl / 16-20 yıl çalışanlar	2524,00	-1,86	0,06
1-5 yıl / 21 yıl ve üstü çalışanlar	4524,50	-2,87	0,004*
6-10 yıl / 11-15 yıl çalışanlar	1093,00	-1,61	0,10
6-10 yıl / 16-20 yıl çalışanlar	986,50	-0,08	0,92
6-10 yıl / 21 yıl ve üstü çalışanlar	1832,00	-0,23	0,81
11-15 yıl / 16-20 yıl çalışanlar	691,50	-1,23	0,21
11-15 yıl / 21 yıl ve üstü çalışanlar	1246,50	-1,78	0,07
16-20 yıl / 21 yıl ve üstü çalışanlar	1135,00	-0,14	0,88

*p<0.05 düzeyinde anlamlı

Mann-Whitney U Testi ikili karşılaştırma sonuçlarına göre 1-5 yıl çalışan öğretmenler ile 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin drama yönteminin planlamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri arasında 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark

bulunmaktadır ($p=,01$, $p<0.05$). 1-5 yıl çalışan öğretmenler ile 21 yıl ve üstünde çalışan öğretmenlerin drama yönteminin planlamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri arasında da 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=,004$, $p<0.05$). Bunun dışındaki ikili karşılaştırmalar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Sınıf öğretmenlerinin mesleklerinin ilk yıllarında daha enerjik ve istekli olarak çalıştıkları ancak çalışma süreleri artıkça yoruldukları düşünülmektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin Okutmakta Oldukları Sınıf Düzeylerine Göre Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Genel, Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Aşaması Yeterlik Algı Düzeyleri

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin genel, planlama, uygulama ve değerlendirme yeterlik algı düzeylerinin okutmakta oldukları sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 11.'de açıklanmıştır.

Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Genel, Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Yeterlik Algı Düzeylerinin Okutmakta Oldukları Sınıf Düzeylerine Göre Analizi Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Sınıf Düzeyleri	N	\bar{X}	Std. Sapma	Ki-Kare	p
Genel	1	76	109,11	16,42	3,48	0,32
	2	97	105,87	16,00		
	3	113	108,53	18,02		
	4	99	108,81	14,69		
Planlama	1	76	20,93	3,96	3,59	0,30
	2	97	20,51	3,69		
	3	113	21,29	3,74		
	4	99	20,88	3,65		
Uygulama	1	76	51,44	7,77	5,43	0,14
	2	97	49,38	7,57		
	3	113	50,42	8,35		
	4	99	50,96	7,02		
Değerlendirme	1	76	36,73	6,49	1,55	0,66
	2	97	35,97	6,31		
	3	113	36,81	6,89		
	4	99	36,95	5,77		
Toplam		385				

* $p<0.05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 11.'den de anlaşılacağı gibi sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin genel yeterlik algı düzeyleri okutmakta oldukları sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=,32$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin planlamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri okutmakta oldukları sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=,30$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin uygulamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri okutmakta oldukları sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=,14$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin değerlendirmesine ilişkin yeterlik algı düzeyleri okutmakta oldukları sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=,66$, $p<0.05$). Sınıf öğretmenlerinin farklı sınıf düzeylerinde aynı konulara ait drama uygulamaları yaparak benzer yeterlilikler gösterebilecekleri düşünülmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin genel, planlama, uygulama ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algı düzeylerine ilişkin bulguların sonuçlarına ve sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin yeterlik algı düzeylerinin cinsiyet, mezun oldukları bölüm, hizmet yılı, okutmakta oldukları sınıf düzeyi değişkenlerine ilişkin bulguların sonuçlarına yer verilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına yönelik yeterlik algı düzeyleri incelenmiş ve sınıf öğretmenlerinin drama kullanımına ilişkin yeterlik algı düzeyleri ortalamasının üstünde bir değere sahip olduğu tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde Aşık (2019) tarafından yapılan çalışmada farklı üniversitelerin yabancı diller yüksekokulunda görev yapan İngilizce öğretim elemanlarının yaratıcı drama yöntemine yönelik öz yeterlik algıları ölçülmüş ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda çalışmaya katılan İngilizce öğretim elemanlarının yaratıcı drama yöntemine yönelik öz yeterlik algı düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Sonkaya (2019) çalışmasında lise öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemine ilişkin öz yeterliklerini incelemiş ve kendilerini orta seviyede gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Yıldırım'ın (2019) çalışmasında İngilizce öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmada ne derece yeterli oldukları ölçülmüş ve elde edilen sonuçlara göre İngilizce öğretmenlerinin genel olarak kendilerini çoğu zaman yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Dündar'ın (2018) yaptığı araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitsel drama uygulama yeterliklerinin tespit edilmesi için verdikleri cevapların ortalamasının üstünde (çoğu zaman) olduğu görülmüştür. Eğerci'nin (2018) araştırmasında ise sınıf öğretmenleri ve fen bilgisi öğretmenlerinin genel olarak "tanıma", "kullanma", "kullanılmasının önemli olduğunu vurgulama" ve "değerlendirme" süreçleri içerisinde drama yöntemine yönelik kendilerini yeterli seviyede gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Özgür İşyar (2017) yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin yeterlik algılarının ortalamasının üstünde bir değere sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Güler (2015) sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenlere yönelik yaptığı çalışmada öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemine ilişkin öz yeterlik düzeylerinin "çok katılırim" olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Koç'un (2013) 4. sınıf öğretmenleri ve sosyal bilgiler öğretmenleri ile yaptığı çalışmada öğretmenlerin kendileri drama uygulamalarında çoğu zaman yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular ve literatürden yararlanılan bilgiler doğrultusunda sınıf öğretmenleri ve diğer branş öğretmenlerinin drama yöntemine ilişkin yeterliklerinin yüksek olduğu ve öğretmenlerin drama yöntemini kullanabilecek yeterliklere sahip oldukları söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarının uygulanmasına yönelik yeterlik algı düzeyleri incelenmiştir. Öğretmenlerin dramanın planlaması basamağına ilişkin yeterlik algı düzeyleri incelendiğinde ve ölçek ortalamasının üstünde bir değere sahip olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde Can Akkoç'un (2019) yaptığı araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımında planlama boyutuna yönelik yeterlikleri ölçülmüş ve okul öncesi öğretmenlerinin planlama boyutunda kendilerini çoğu zaman yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Özgür İşyar'ın (2017) yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin planlama boyutunda ortalamasının üstünde bir değere sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Koç (2013), araştırmasında öğretmenlerin drama yöntemini planlamaya ilişkin yeterliklerini incelemiş ve öğretmenlerin dramanın planlama aşamasında kendilerini çoğu zaman yeterli gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Araştırmadan ve literatürden elde edilen bilgiler doğrultusunda okul öncesi, sınıf ve bazı branş öğretmenlerinin derslerin drama yöntemini kullanmadan önce yeterli bir planlama yapabildikleri söylenebilir. Planlama aşamasında öğretmenlerin kendileri yeterli görmelerinde, derslerinde drama yöntemini kullanarak tecrübe elde etmeleri ve bu tecrübeleri planlama aşamasında kullanmaları, ilkokulun ilk yıllarında bulunan çocukların yaş olarak hâlâ oyun çağında olması ve bu dönemde onlara bilgileri öğretmenin en güzel yolunun drama yöntemi olduğu ve öğretmenlerinde öğrencilerin gerçekleştirebilecekleri seviyelerde drama uygulamaları hazırlama istekleri, aynı zamanda üniversitelerde drama derslerine yer verilmesi ve bu derslerde drama uygulamalarının nasıl yapılacağının anlatılmasının etkili olduğu düşünülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin dramanın uygulama aşamasına ilişkin yeterlik algı düzeyleri incelenmiş ve ölçek ortalamasının üstünde bir değere sahip oldukları görülmüştür. Özgür İşyar'ın (2017) yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin uygulama boyutunda ortalamasının üstünde bir değere sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Koç (2013), araştırmasında öğretmenlerin drama yöntemini gerçekleştirmeye ilişkin yeterliklerini incelemiş ve öğretmenlerin dramanın gerçekleştirilme aşamasında yeterli oldukları sonucuna ulaşmıştır. Akyel (2011), yaptığı araştırmada öğretmenlerin dramayı gerçekleştirme aşamasında kendilerini çoğu zaman yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu kısımda yer verilmiş olan araştırmaların birçoğu da bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir. Araştırmadan ve literatürden elde edilen bilgiler doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanırken uygulama aşamasında kendilerini yeterli gördükleri söylenebilir. Öğretmenlerin kendilerini drama uygulamalarında yeterli görmelerinin sebebi üniversitelerde verilen drama derslerin de örnek uygulamaların yapılması, 2005 yılında yapılandırma yaklaşım temele alınarak düzenlenen ilköğretim programları doğrultusunda öğretmenlerin bu alanda kendilerini geliştirmeleri ve bu durumun drama uygulamalarına da yansması olduğu düşünülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin dramanın değerlendirme aşamasına ilişkin yeterlik düzeyleri tespit edilmiş ve ölçek ortalamasının üstünde bir değere sahip oldukları görülmüştür. Özgür İşyar'ın (2017) yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin değerlendirme boyutunda ortalamasının üstünde bir değere sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Koç (2013), araştırmasında öğretmenlerin drama yönteminin değerlendirme aşamasına ilişkin yeterliklerini incelemiş ve öğretmenlerin dramayı değerlendirme aşamasında kendilerini çoğu zaman yeterli gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Drama yönteminin diğer aşamalarında olduğu gibi değerlendirme aşamasında da öğretmenlerin yeterlik algıları yüksek çıkmıştır. Bu durumun sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama dersini lisans eğitiminde zorunlu ders olarak almalarından kaynaklı olması muhtemeldir. Öğretmenlerin drama yöntemini kullanırken değerlendirme aşamasında kendilerini yeterli görmelerinde, öğrencilere aktarılmak istenen kazanımların öğrenciler tarafından kazanılıp kazanılmadığının öğrenildiği aşama olması ve öğretmenlerinde bu aşamaya önem vermesi, öğretmenlerin sadece drama yönteminde değil diğer birçok yöntemi kullanırken de değerlendirme aşamasına yer vermeleri, hazırlanan günlük, aylık planlarda da değerlendirme kısmının olması ve öğretmenlerin bu kısmı sıkça kullanıp tecrübe etmeleri, yapılandırma yaklaşım ile birlikte süreç odaklı değerlendirmelere önem verilmesi ve öğretmenlerinde kendilerini bu alanda geliştirmeleri etkili olmuş olabilir.

Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına yönelik yeterlik algı düzeyleri cinsiyet, mezun oldukları bölüm, hizmet yılı ve okutmakta oldukları sınıf düzeyine göre karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin drama yöntemine ilişkin genel yeterlik algı düzeylerinin cinsiyete göre bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ölçeğin alt boyutları olan planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarına yönelik yeterliklerinin yine cinsiyete göre bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak öğretmenlerin genel yeterlikleri ve alt boyutlarına ilişkin yeterliklerinde kadınların erkeklerden daha yüksek puana sahip olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçlarına benzer nitelikte sonuçlara ulaşan araştırmalar olmuştur. Literatür incelendiğinde Can Akkoç (2019) yaptığı araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin drama yöntemine ilişkin yeterliklerinin cinsiyet açısından öğretmenlerinin dramayı planlama ve değerlendirme boyutunda drama yöntemine ilişkin yeterliklerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığına ulaşıırken, dramayı uygulama boyutunda ise kadınlarda anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Yıldırım (2019) ve Eğerci (2018), Maden (2010) de çalışmalarında öğretmenlerin drama kullanma yeterlikleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmalar dışında farklı sonuçlara ulaşan başka araştırmalarda mevcuttur. Sakallı (2019) yaptığı araştırmasında farklı üniversitelerde eğitim almakta olan Sosyal bilgiler 4. sınıf öğretmen adaylarının yaratıcı drama kullanımına ilişkin öz yeterliklerinin cinsiyet açısından anlamlı bir fark gösterip göstermediğini incelemiş ve kadınların lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sonkaya (2019), lise öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemini kullanmalarına ilişkin öz yeterliklerinin cinsiyete göre bir değişiklik gösterip göstermediğini incelemiştir. Elde edilen verilere göre kadınların yaratıcı drama kullanımına ilişkin öz yeterlik puan ortalamalarının erkeklerden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan analizler de kadınların lehine anlamlı bir fark olduğunu doğrulamaktadır. Özgür İşyar (2017), Güler (2015), Aslan (2014), Koç (2013), öğretmenlerin yaratıcı drama yönteminin uygulanmasına ilişkin yeterliklerinin cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemiş ve kadınların lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Literatür ve araştırmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin eğitimde drama kullanımına ilişkin yeterlik algı düzeylerinin cinsiyet açısından bir farklılık göstermemesinde, araştırmacının tek bir ilde yapılmış olması ve benzer fiziksel koşullara sahip okullarda öğretmenlik yapmaları, belirli bir yaş grubundan katılım sağlayan öğretmenlerin fazla olması ve bu öğretmenlerin benzer tecrübelere sahip olması, kitaplarda yer alan kazanımların her öğretmen için aynı olması ve bu sebeple de öğretmenler tarafından benzer drama uygulamalarının yapılması etkili olmuş olabilir. Ayrıca Kilis ilinde görev yapan erkek öğretmenlerin de kadın öğretmenler kadar drama yöntemini kullanmaya önem verdikleri ortaya çıkmıştır. Bu durum her iki grup öğretmenin üniversitede aynı eğitimi almalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Elde edilen veriler doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin drama yöntemine ilişkin genel yeterlik algı düzeylerinin mezun oldukları bölüme göre bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ölçeğin alt boyutları olan planlama ve değerlendirme aşamalarına yönelik yeterliklerinin yine mezun oldukları bölüm açısından bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak ölçeğin alt boyutu olan uygulama aşamasında diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin lehine bir anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına benzer nitelikte sonuçlara ulaşan araştırmalar olmuştur. Yıldırım (2019), Eğerci (2018), Özgür İşyar (2017), öğretmenlerin drama kullanımına ilişkin genel, planlama, uygulama ve değerlendirme yeterliklerinin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediklerini incelemiş ve elde edilen veriler doğrultusunda anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmalar dışında farklı sonuçlara ulaşan başka araştırmalarda mevcuttur. Güler (2015), araştırmasında sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin yaratıcı drama yönteminin kullanımına ilişkin öz yeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemiş ve sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aslan (2014), öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik yeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemiştir ve anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sınıf öğretmenliği adayları ile fen bilgisi öğretmenliği adayları arasında sınıf öğretmenliği adaylarının lehine yine sınıf öğretmenliği adayları ile Türkçe öğretmenliği adayları arasında sınıf öğretmenliği adaylarının lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Koç (2013), araştırmasında sınıf öğretmenleri ile sosyal bilgiler öğretmenlerinin drama yöntemine ilişkin yeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemiştir. Sonuçlara göre dramayı planlama, gerçekleştirme aşamalarında ve toplam yeterlikleri göz önünde bulundurulduğunda sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bir farklılık görülürken, dramayı değerlendirme aşamasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Literatür ve araştırmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin yeterlik algı düzeylerinin mezun oldukları bölüm açısından bir farklılık göstermemesinde, eğitim fakültelerinde yer alan öğretmenlik bölümlerinde drama dersinin ortak olarak yer alması, eğitim fakültesi dışından mezun olanların formasyon olarak eksikliklerini kapatabilmesi, drama dersi veya formasyon alamayan öğretmenlerin dramaya yönelik hizmet içi eğitim kurslarına katılarak eksikliklerini giderebilmesi, bu öğretmenlerin ideal öğretmen olmak için kendini geliştirmeleri ve yapılandırmacı yaklaşım ile birlikte eğitim öğretim hayatına giren yeni yöntem ve teknikler hakkında gerektiğinde kitaplardan gerektiğinde teknolojiye yararlanarak bilgi edinebilmelerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Elde edilen veriler doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin drama yöntemine ilişkin genel yeterlik algı düzeyleri ile ölçeğin alt boyutlarından biri olan planlama aşamasına yönelik yeterlik düzeylerinin hizmet yılı açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ölçeğin alt boyutlarından olan uygulama ve değerlendirme aşamalarına yönelik

yeterlik düzeylerinin hizmet yılı açısından anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinden 1-5 yıl çalışan öğretmenler ile 21 yıl ve üstü çalışan öğretmenlerin drama yöntemine ilişkin genel yeterlik algı düzeyleri arasında 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinden 1-5 yıl çalışan öğretmenler ile 6-10 yıl ve 21 yıl ve üstü ve çalışan öğretmenlerin dramayı planlama yeterlikleri arasında 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Araştırma sonuçlarına benzer nitelikte sonuçlara ulaşan araştırmalar olmuştur. Eğerci (2018) araştırmasında sınıf öğretmenleri ve fen bilgisi öğretmenlerinin 1-5 yıl mesleki çalışma süresine sahip öğretmenlerin 10 yılın üzerinde mesleki çalışma süresine sahip olan öğretmenlerden daha yüksek öz yeterlik puanına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Bunun dışında Sonkaya (2019), lise öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımına ilişkin öz yeterliklerinin mesleki kıdem açısından anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen verilere göre anlamlı farklılığın 0-5 yıl ile 11-15 yıl arasında 11-15 yıl çalışmış olan öğretmenlerin lehine, 6-10 yıl ile 11-15 yıl arasında 11-15 yıl çalışmış olan öğretmenlerin lehine, 11-15 yıl ile 20 yıl üzerinde ise 20 yıl ve üzeri çalışmış olan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Bu araştırmalar dışında farklı sonuçlara ulaşan başka araştırmalarda mevcuttur. Aşık (2019), Yıldırım (2019), Özgür İşyar (2017), Güler (2015), Koç (2013) yapmış oldukları araştırmalarda öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemine ilişkin yeterliklerinin mesleki deneyim açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiş ve anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmışlardır. Literatür incelendiğinde öğretmenlerin meslekte çalışma sürelerinin drama yeterlikleri üzerinde bir etkisi olduğunu gösteren araştırmaların yanında bir etkisi olmadığını gösteren araştırmalarda mevcuttur. Bu araştırmanın sonucunda 1-5 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin drama kullanımında genel ve planlama boyutuna ilişkin yeterliklerinin 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenlerden daha yeterli olmalarının sebebi, mesleğin ilk yıllarında bulunan öğretmenlerin mesleğe yeni başlamış olmanın vermiş olduğu bir heyecan ve enerji doğrultusunda her şeyi tam ve eksiksiz yapma isteği, teknolojik araçları drama yöntemi içerisinde kullanarak öğrencilerin öğrenmelerini destekleyebilmeleri ve bu konuda olumlu geri bildirim almaları, üniversitede drama derslerini almış olmaları ve bu derslerde uygulamalar yaparak tecrübe elde etmeleri, dramaya yönelik öğrendikleri bilgilerin taze olması ve 20 yılın üstünde çalışmış olan öğretmenlerin çalışma hayatı içerisinde yorulmuş olmaları olabilir. Dramanın planlamasına yönelik 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin, 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerden yeterlik algılarının daha yüksek olmasının nedeninin mesleklerinin ilk yıllarında öğretmenlerin daha idealist ve motivasyonlarının daha yüksek olmasından kaynaklandığı 5. yıldan sonra sınıf öğretmenlerinin okulda karşılaştıkları zorluklar, fazla iş yükü, ideallerini gerçekleştirilemeye gibi nedenlerden dolayı tükenmişlik sendromu yaşadıkları; bu durumun öğretmenlerin motivasyon ve performanslarının düşmesine sebep olduğu (Doğan Yıldırım,2006) ve bu durumun öğretmenlerin dramanın aşamaları üzerinde de çok fazla durmamalarına neden olduğu düşünülmektedir.

Elde edilen veriler doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin drama yöntemine ilişkin genel yeterlik algı düzeylerinin okutmakta oldukları sınıf düzeyine göre bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ölçeğin alt boyutları olan planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarına yönelik yeterliklerinin yine okutmakta oldukları sınıf düzeyi açısından bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin drama yönteminin kullanımına ilişkin yeterliklerinin öğretmenlerin okuttukları sınıf düzeyi açısından farklılık göstermemesinin sebebi eğitim sistemimizin sarmal bir yapıya sahip olması ve bu sebeple de her bir üst sınıfta aynı konuların biraz daha derinleşerek, zenginleştirilerek aktarılması olduğu düşünülmektedir. Bu durumda sınıf öğretmenlerinin farklı sınıf düzeylerinde aynı konulara ilişkin drama uygulamaları yaparak yeterlik düzeylerini benzer uygulamalarla geliştirebilecekleri düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

Öğretmenlerin drama yöntemine ilişkin yeterlik eksikliklerinin giderilmesi amacıyla drama uzmanlarının da destek verdiği hizmet içi eğitim programları, seminerler ve uzaktan eğitimler düzenlenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin kıdemleri arttıkça motivasyonlarının düştüğü ve drama yöntemini uygularken aşamalarına önem vermedikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin motivasyonlarını arttırıcı etkinlikler yapılabilir.

Öğretmenlerin drama teknikleri hakkındaki yeterliklerini ve bu teknikleri nasıl kullandıklarını ortaya çıkaracak nitel araştırma yapılabilir.

Kaynakça

Adıgüzel, H. Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1):17-29.

Adıgüzel, Ö. (2013). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Akyel, Y., (2011). *Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin drama yöntemi yeterliklerinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.

- Aladağ, E. (2009). Sosyal bilgiler öğretimi. İçinde: Sosyal bilgiler eğitiminde yaratıcı drama, Safran, M. (Ed.). Pegem Akademi, Ankara, s.472-484.
- Aral, N., Baran, G., Bulut, Ş. ve Çimen, S. (2000). *Drama*. Ya-Pa, İstanbul.
- Aslan, G., (2014). *Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algılarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Aşık, S., (2019). *Yükseköğretimde yaratıcı drama kullanımı: Yabancı dil yüksekokullarında görev yapmakta olan ingilizce öğretim elemanlarının öz yeterlik ve algı düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Borlat, G., (2018). *Yaratıcı Drama Yönteminin Matematik Kaygısı ve Motivasyonuna Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Can Akkoç, S., (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin drama uygulama yeterlik algıları ile dramaya yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çağdaş, A., Albayrak, H. & Cantekinler, S. (2003). *Okul öncesi eğitimde dramatik etkinlikler*. Eğitim Kitapevi, Konya.
- Çalışkan, N. & Karadağ, E. (2014). *Eğitimde drama teorik temelleri ve uygulama örnekleri*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Çelik, M. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliliklerinin incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 4(2):124-134.
- Çetingöz, D. (2012). Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik özyeterlilikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(42).
- Doğan Yıldırım, F. (2008). Sınıf öğretmenlerinin stres kaynakları ve baş etme yolları (Kilis ili örneği), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2008, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Dökmen, Ü. (1995). *Sosyometri ve psikodrama*. Sistem Yayınları, İstanbul.
- Dündar, H., (2018). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitsel drama uygulama yeterlilikleri ile yaratıcı drama dersine yönelik tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Eğerci, Z. M., (2018). *Öğretmenlerin fen bilimleri dersinin drama yöntemi ile işlenmesine yönelik öz yeterlik, tutum ve görüşlerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, Ş., (2016). *Yaratıcı drama ve orf schulwerk uygulamalarının ilkökul 4. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları üzerindeki etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Erdoğan, T. (2017). *Drama: Okul öncesinden ilköğretime - Kuramdan uygulamaya* (3. Baskı). Ankara: Eğiten Kitap
- Etimoloji (2022). Erişim Adresi: <https://www.etimolojiturkce.com/kelime/dram>.10.02.2022 tarihinde erişilmiştir
- Güler, M., (2015). *Sınıf ve branş öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algı düzeyleri ve görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Güney, S., (2009). *Drama tekniklerinin ilköğretim 4 ve 5. Sınıflarda kullanımı (Dede korkut hikâyeleri örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- İlgaz, E., (2014). *Eğitici drama oyunlarından sonra yapılan değerlendirme çalışmalarının 60-72 aylık çocukların duyu kavramlarını kazanmaları üzerinde etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kara, Ö. T., (2010). *Dramayla öykü oluşturma yönteminin ilköğretim ikinci kademe türkçe öğretimine etkisi*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Karadağ, E. (2007). Öğrenme kuramları ve drama yöntemi ilişkisi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 32(338):39-44
- Karadağ, F. N., (2012). *Yetişkinlerin katıldıkları hizmet içi eğitimlerinde kullanılan yaratıcı drama yöntemi hakkındaki görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karadağ, E., Korkmaz, T., Çalışkan, N., & Yüksel, S. (2008). Drama lideri olarak öğretmen ve eğitimsel drama uygulama yeterliği ölçüğü: geçerlik ve güvenilirlik analizleri. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 28(2).
- Karakaya, N. (2007). İlköğretimde drama ve örnek bir uygulama. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27 (1):103-139.

- Karasar, Niyazi. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayhan, H. C., (2004). *Yaratıcı dramının ilköğretim 3. Sınıf matematik dersinde öğrenmeye, bilgilerin kalıcılığına ve matematiğe yönelik tutumlara etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Koç, İ., (2013). *Öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde drama yöntemini uygulama ve drama tekniklerine ilişkin yeterliklerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Maden, S. (2010). Türkçe öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14):259-274.
- MEB. (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri <https://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39> Erişim Tarihi: 12.02.2017.
- Oğuz, A. (2019). Okul öncesinden ilköğretime kuramdan uygulamaya drama. İçinde: Drama, Erdoğan, T. (Ed.). Eğiten Kitap, Ankara, s.1-18.
- Okvuran, A. (2003). Drama öğretmeninin yeterlilikleri . *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)* , 36 (1) , 81-87 . DOI: 10.1501/Egifak_0000000070
- Önder, A. (2016). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Özgür İşyar, Ö., (2017). *Sınıf öğretmenlerinin eğitimde drama kullanıma ilişkin yeterlik algıları ve drama kavramına yönelik metafor algıları ile görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Sakallı, F. G., (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algı düzeyleri ve görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.
- San, İ. (1990). Eğitimde yaratıcı drama. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23(2):573-582.
- Sonkaya, M., (2019). *Lise öğretmenlerinin drama yöntemine yönelik tutum ve özyeterlik algıları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tanrıseven, İ. (2013). Okul uygulamalarının öğretmen adaylarının eğitimde drama kullanımına ilişkin yeterlik algıları üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Bilimleri Dergisi*,
- Tutuman, O. Y. (2011). *Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama uygulama yeterlilikleri* (Doctoral dissertation, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Üstündağ, T. (2006). *Yaratıcı drama 1985-1998 yazılar*. İçinde: *Yaratıcı drama eğitim programının öğeleri*, Adıgüze, H. Ö. (Ed.). Naturel Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, E., (2019). *Devlet okullarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin öğrenme ve öğretme süreçlerinde drama yöntemini kullanma yeterliklerinin belirlenmesi (Kırıkkale ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, B., (2010). *Yaratıcı dramının görsel sanatlar eğitimine etkisinin ilköğretim 5. Sınıf düzeyinde incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, G., (2018). *Zihin engelli öğrencilerin temel becerilerinin geliştirilmesinde drama ile öğretimin uygulanabilirliğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Extended Abstract

Aim and Scope

The drama method in education is thought to be one of the methods that provides the greatest support to teachers in acquiring the skills in the curriculum. With drama, students will reach the information to be taught with their own lives, so the information will become more permanent. The drama method attracts the attention of children because it provides the opportunity to learn the information to be taught by playing as well as ensuring the permanence of the information. With drama, children participate in the lesson more willingly and are constantly active in the lesson. In order for teachers to use the drama technique correctly and effectively in their lessons, they must have the necessary competencies in this regard. In this context, it was aimed to examine the proficiency levels of classroom teachers regarding drama in education in terms of certain variables and to reveal the results.

Methods

The survey model was used in this research, which was carried out to determine the competencies of classroom teachers regarding the use of drama in education and their views on drama. In the research, "Demographic Information Form" was used to reach the demographic information of classroom teachers and "Scale of Efficiency Perception of the Use of Drama in Education" developed by Tanrıseven (2013) to determine the level of perception of classroom teachers' efficacy regarding the use of drama in education as a data collection tool. Data were collected from 385 classroom teachers working in Kilis. The obtained data were analyzed in SPSS 23.0 program.

Findings

It has been observed that the general efficacy perceptions of the classroom teachers regarding the use of drama and the efficacy perceptions of the planning, implementation and evaluation of drama, which are the sub-dimensions of the scale, have a value above the average. It was concluded that the general and planning competencies of the classroom teachers regarding the use of drama showed a significant difference in terms of years of service and the competencies of applying drama in terms of the department they graduated from.

Conclusion

According to the results of the research, when the findings obtained from 385 classroom teachers working in Kilis were examined, it was determined that the level of competence perception of classroom teachers regarding the use of drama had a value above the average. It has been observed that primary school teachers proficiency levels regarding planning, implementation and evaluation of drama have a value above the scale average. It was concluded that the general competence perception levels and sub-dimensions of the classroom teachers regarding the drama method did not differ according to the gender and the department they graduated from. However, it was concluded that there was a significant difference in favor of the teachers who graduated from other departments in the application phase, which is the sub-dimension of the scale. Accordingly, it is thought that the reason why the teachers who have a service period of 1-5 years are more competent in the use of drama in terms of general and planning dimension than the teachers who have a service period of 21 years or more, is due to the motivation of the teachers in the first years of the profession. It is thought that the reason why classroom teachers' competencies in the use of drama in education do not differ in terms of the grade level they teach is that our education system has a spiral structure and therefore the same subjects are taught by enriching them in the upper class.

In-service training programs, seminars and distance trainings supported by drama experts can be organized in order to eliminate the teachers' lack of knowledge about the drama method. Material-rich drama workshops can be established in schools, where teachers and students can perform drama practices more comfortably, and where the physical conditions are suitable for drama studies. In the trainings to be given to the teachers about the drama method, it may be useful to have practical applications in addition to the theoretical information.